

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, I1

Beslutande
Minister
Christian Wikström

Föredragande
Byråchef
Gustav Blomberg

Justerat
Omedelbart

Nr 54

Kommissionens förslag till direktiv om ändring av direktiv (EU) 2015/413 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade COM(2023) 126 final, kommissionens förslag till direktiv om körkortet COM(2023) 127 final och kommissionens förslag till ett nytt direktiv om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer COM(2023) 128 final.
ÅLR 2023/2040, ÅLR 2023/2038, ÅLR 2023/2039

Beslut

Landskapsregeringen beslutade att efter samråd med lagtinget skicka landskapsregeringens synpunkter enligt bilaga 1, I123E41 till de enligt sändlistan angivna mottagarna.

Kontaktperson
Gustav Blomberg, byråchef
Allmänna byrån, Infrastrukturavdelningen

Kommunikationsministeriet
Registraturen
Saara Louko

Ärende

Landskapsregeringens ställningstagande med anledning av kommissionens förslag till direktiv om ändring av direktiv (EU) 2015/413 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade, förslag till direktiv om körkortet samt förslag till ett nytt direktiv om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer

Ålands landskapsregering översänder härmed sitt ställningstagande med anledning av kommissionens förslag till direktiv om ändring av direktiv (EU) 2015/413 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade, förslag till direktiv om körkortet samt förslag till ett nytt direktiv om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer. Landskapsregeringen förbehåller sig rätten att återkomma med synpunkter i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

Förslagets förhållande till landskapet

Europeiska kommissionen gav ut den 1 mars 2023 ett förslag till vägsäkerhetspaket.

Paketet innehåller följande tre förslag till direktiv:

- förslag till direktiv om ändring av direktiv (EU) 2015/413 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott (nedan CBE-direktivet eller CBE-direktivförslaget) (COM(2023) 126 final),
- förslag till direktiv om körkortet (nedan förslaget till körkortsdirektiv) (COM(2023) 127 final)
- förslag till ett nytt direktiv om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer (COM(2023) 128 final) (nedan förslaget till kördiskvalifikationsdirektiv).

CBE-direktivet

CBE-direktivet är delvis inom landskapets lagstiftningsbehörighet. På Åland har CBE-direktivet genomförts till den del det rör Ålands lagstiftningsbehörighet genom landskapslag (1993:19) om besiktning och registrering av fordon samt aktuell åländsk dataskyddslagstiftning. I 23a § föreskrivs det i landskapslag (1993:19) om besiktning och registrering av fordon om fordonsmyndighetens rätt att lämna ut uppgifter ur

fordonsregistret till andra myndigheter och uppgifterna i fordonsregistret är att betrakta som myndighetshandlingar. De är offentliga om det inte finns någon sekretessgrund som är tillämplig. I Finland och på Åland undersöker polisen trafikbrott och -överträdelser som har begåtts med ett fordon som har registrerats i en annan medlemsstat.

Körkortsdirektivet

Körkortsdirektivet är i sin helhet åländsk behörighet. Det tredje körkortsdirektivet genomfördes i åländsk lagstiftning genom ändringar av dåvarande körkortslagen för landskapet Åland (se lagframställning 14/2010-2011). Enligt landskapsregeringens notifiering har direktivet genomförts genom körkortslag (2015:88) för Åland, landskapsförordning (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort utfärdade på Åland, landskapsförordning (2015:95) om förarutbildning, landskapsförordning (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort samt Ålands landskapsregerings beslut om anvisningar för avläggande av förarexamen, inledande teoriprov och handledarprov.

Kördiskvalifikationsdirektivet

Landskapsregeringen gör även bedömningen att förslag till kördiskvalifikationsdirektiv är inom åländsk lagstiftningsbehörighet.

Genomförande av de förslag till direktiv som ingår i vägsäkerhetspaketet skulle förutsätta ändring av åtminstone den åländska vägtrafiklags- och körkortslagstiftningen (inklusive landskapsförordningar). Informationsutbyte mellan medlemsstaterna kan förutsätta ändringar av landskapslagen om besiktning och registrering av fordon och i landskapslagen om yrkesmässig trafik.

Subsidiaritetsprincipen

Enligt kommissionsförslaget utgör artikel 91(1)(c) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) den rättsliga grunden för förslaget till ändring av CBE-direktivet, förslaget till körkortsdirektivet och förslaget till kördiskvalifikationsdirektivet. Enligt artikeln genomför Europaparlamentet och rådet åtgärder för att förbättra transportsäkerheten i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

I statsrådet U-skrivelse till riksdagen om Europeiska kommissionens förslag till vägsäkerhetspaket (U 1/2023 rd) anger Statsrådet att det är oklart om den rättsliga grunden för förslaget till körkortsdirektiv är tillräcklig för att föreskriva om en provotid med nolltolerans och om den rättsliga grunden för förslaget till kördiskvalifikationsdirektiv är tillräcklig för att föreskriva om kördiskvalifikation med unionsomfattande verkan. Landskapsregeringen gör initialt samma bedömning som

Statsrådet. Landskapsregeringen bedömer att kommissionen föreslår alltför ingående regleringar i områden som medlemsstaterna har egen lagstiftningskompetens inom.

Landskapsregeringen, precis som Statsrådet, bedömer att subsidiaritetsprincipen inte följs i artikel 15.2 i förslaget till körkortsdirektiv där det föreslås en provotid för nya förare, och till den hör nolltolerans i fråga om alkohol. Landskapsregeringen anser att det nya körkortsdirektivet inte ska förplikta till att nolltolerans ska införas i den nationella lagstiftningen och tillika att brott mot det inte ska föreskrivas som en administrativ påföljdsavgift. Förslagets mål kan bättre uppnås på den nationella lagstiftningsnivån. Förslaget överskrider det mål som har fastställts för översynen av körkortsdirektivet. Landskapsregeringen anser därför att förslaget i detta avseende strider mot subsidiaritetsprincipen. Landskapsregeringen anser även att den föreslagna nolltoleransen i ovan nämnda avseenden överskrider proportionalitetsprincipen och det som är nödvändigt för att uppnå de mål som anges i förslaget.

Landskapsregeringens ställningstagande till förslaget

Ålands landskapsregering understöder de mål som ingår i vägsäkerhetspaketet om att minska antalet dödsfall i trafiken och allvarliga skador vid trafikolyckor i vägtrafiken i EU samt uppnåendet av EU:s nollvision.

Landskapsregering vill särskilt framhålla att direktivförslagen inte bör skapa ytterligare administrativ börda och byråkrati eller ytterligare myndighetskrav för myndigheter på Åland som blir resurs- och kostnadsdrivande. De åtgärder som föreslås bör därmed vara resurseffektiva och inte medföra någon större ytterligare administrativ börda för medlemsstaterna. Vid införande av ytterligare myndighetsuppgifter anser landskapsregeringen att de ska vara begränsade till administrativa tillägg i redan befintliga strukturer och system. Ytterligare administrativ börda och myndighetsuppgifter är svårhanterliga på Åland, främst med tanke på Ålands litenhet och framförallt med anledning den småskaliga myndighetsstorleken för Fordonsmyndigheten på Åland och Ålands landskapsregering.

Landskapsregeringen anser att den föreslagna artikeln i det nya körkortsdirektivet om nolltolerans och skyldigheten att nationellt sanktionera överträdelse av den inte är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen och landskapsregeringen ställer sig starkt kritiskt till dessa förslag.

Landskapsregeringen vill särskilt fästa uppmärksamhet mot bestämmelserna i artikel 6.2 samt 9.4 (sista stycket) i körkortsdirektivet.

I artikel 6 (Kategorier av körkort) punkt 2 står följande: "Med förhandsgodkännande av kommissionen, som ska bedöma den föreslagna åtgärdens inverkan på trafiksäkerheten, får medlemsstaterna från tillämpningen av denna artikel undanta vissa specifika typer av motordrivna fordon, inbegripet specialfordon för personer med funktionshinder".

I artikel 9 (Behörighetsordning och överensstämmelse mellan kategorier) i punkt 4 sista stycket står följande "Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om alla godkännanden de medger i enlighet med denna punkt".

Det behöver fastslås hur saken ska hanteras om Åland (eftersom det är Ålands lagstiftningsbehörighet) lagstiftar om undantag eller särskilda godkännanden som skiljer sig från Finlands tillämpning och där kommissionen ska underrättas eller godkänna undantaget. Landskapsregeringen anser att Åland rimligtvis ska ha möjlighet att ta i bruk särskilda godkännanden eller undantag enligt körkortsdirektivets tillämpningsområde inom Ålands lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen anser att det behöver klargöras innan direktivet godkänns hur denna fråga ska hanteras principiellt så att inte samma problem uppstår som när landskapsregeringen fick problem när EU-kommissionen under coronapandemin kom med en omnibusförordning om körkort och krävde bara ett undantag per medlemsstat. Det ledde till såväl praktiska som principiella problem för Åland som lagstiftande självstyrande del av Finland. Det är viktigt att det framöver tas fram lagstiftning som tydligt undviker risken för liknande situationer i framtiden.

Landskapsregeringen förutsätter att Finland för fram landskapsregeringens ståndpunkter i denna fråga vid diskussioner med EU:s institutioner.

Minister

Christian Wikström

Byråchef

Gustav Blomberg

FÖR KÄNNEDOM

LR:s specialsakkunniga i Bryssel
Ålands riksdagsledamot
Den åländska assistenten vid Europaparlamentet
Enheten för rättsliga och internationella frågor
Lagberedningen
Ålands lagting
Riksdagens Stora utskott, suuri.valiokunta@eduskunta.fi